

مخالفت افراد

صاحب نفوذ با ارائه

طرح مدیریت پایدار

جنگل‌ها/ مخالفان یا

خودشان از جنگل‌ها

بهره‌بردار می‌کنند یا با بهره‌برداران در ارتباط هستند

بهمن 12، 1401





به گزارش خبرنگار ایلنا، با وجود این که طرح تنفس جنگل‌ها که در قالب بند «ف» ماده 38 در قانون برنامه ششم توسعه گنجانده شد، از ابتدای سال 96 تا امروز توانسته است تا حد زیادی جلوی برداشت چوب از جنگل‌های کشور بخصوص جنگل‌های هیرکانی را بگیرد، اما این روزها که دولت تدوین برنامه هفتم توسعه را آغاز کرده، نگرانی‌هایی از احتمال حذف این طرح از برنامه هفتم و ارائه طرحی برای هموار کردن مسیر شروع مجدد بهره‌برداری از چوب جنگل‌ها در برنامه توسعه آینده در میان فعالان محیط زیست شکل گرفته است.

در طرح تنفس جنگل‌ها که با توجه به تمدید زمان اجرای قانون برنامه ششم توسط مجلس، تا پایان شهریور 1402 هنوز هم جزو قوانین رسمی کشور به حساب می‌آید، هرگونه بهره‌برداری تجاری از جنگل‌های ایران از ابتدای سال چهارم برنامه ششم (سال 99) ممنوع اعلام شده است و در سه سال اول اجرای این طرح نیز بهره‌برداری‌ها باید صرفاً محدود به طرح‌های جنگلداری مجاز می‌بود و برداشت‌ها فقط از درختان ریشه‌کن، شکسته، افتاده، خشک سرپا و آفت‌زده انجام می‌شد. البته در طرح تنفس، از ابتدای سال چهارم برنامه ششم حتی بهره‌برداری از چنین درختانی نیز ممنوع شده بود.

در قانون برنامه ششم توسعه، دولت مکلف شده بود که در مدت اجرای این برنامه، طرح جایگزینی را

برای مدیریت پایدار جنگل‌ها تدوین و ارائه کند تا در صورت تصویب آن طرح در مجلس، از سال چهارم به بعد، طرح جایگزین ملاک عمل قرار گیرد. اما با توجه به این که در سال‌های اخیر هیچ‌گاه طرح جایگزین مدیریت پایدار جنگل‌ها ارائه نشده است، همچنان طرح تنفس به عنوان ملاک عمل محسوب می‌شود؛ یعنی طرحی که براساس آن، بهره‌برداری تجاری از جنگل‌های کشور از ابتدای 96 تا پایان 98 به شدت محدود و از ابتدای 99 تا پایان زمان اجرای برنامه ششم کاملاً ممنوع بوده است.

پیش‌بینی ابعاد اجتماعی، اقتصادی و محیط‌زیستی حفاظت از جنگل‌ها در طرح جایگزین

با توجه به این که چند سالی است قطع درختان جنگلی و برداشت چوب از جنگل‌های کشور برای بهره‌برداران چوب براساس طرح تنفس به صورت کامل ممنوع شده است و عملاً هرگونه خروج چوب از جنگل جز در موارد استثنایی و با مجوز سازمان منابع طبیعی، نوعی قاچاق محسوب می‌شود، مدتی است که این نگرانی وجود دارد که نکند زی‌نفعان تجارت چوب و بهره‌برداری از جنگل‌ها بر تداوم استمرار طرح تنفس در برنامه هفتم توسعه سنگ اندازی و راهکارهایی را برای برداشت چوب و بهره‌برداری از جنگل‌ها دنبال کنند.

با این حال، سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور که در طول اجرای برنامه ششم توسعه نتوانست طرح جایگزین مدیریت پایدار جنگل‌ها را ارائه کند، مدتی است که به صرافت تدوین طرح جایگزین افتاده و به دنبال آن است که با در نظر گرفتن ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و محیط‌زیستی حفاظت از جنگل‌ها، طرحی را ارائه کند که در آن هم جنگل‌ها حفظ شود و آسیبی به درختان سالم وارد نشود و هم وضعیت معیشتی حاشیه‌نشینان جنگل به‌ویژه در شمال کشور بهبود یابد.

این نکته‌ای است که «عباسعلی نوبخت» معاون وزیر جهاد کشاورزی و رئیس سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور در گفت‌وگو با خبرنگار ایلنا روی آن دست گذاشت و اظهار داشت: طرح جایگزین مدیریت پایدار جنگل‌ها که ما در دست تدوین داریم و در آینده ارائه خواهیم داد، می‌تواند زندگی مردم شمال کشور را متحول کند و افتخاری برای استانداران و سایر مسئولان اجرایی هر سه استان شمالی باشد. طرح جایگزین همچنین می‌تواند باعث توانمندسازی اهالی استان‌های شمالی کشور شود، زیرا در این طرح 75 لایه مطالعاتی وجود دارد که 9 کاربری را برای عرصه‌های طبیعی شمال ایران شامل جنگل‌ها و مراتع در نظر گرفته است.

وی افزود: در طرح جایگزین مدیریت پایدار جنگل‌ها دقیقاً مشخص خواهد شد که کدام نقطه از شمال

کشور پتانسیل توسعه گردشگری طبیعت را دارد و کدام مناطق شمالی از ظرفیت اجرای طرح‌های جنگلداری، جنگلداری اجتماعی و ... برخوردار هستند. در واقع ما به دنبال آن هستیم که در طرح جایگزین، براساس مطالعات انجام‌شده، برای تمام مناطق جنگلی شمال کشور برنامه مدیریتی خاص خود را تدوین کنیم.

در سال 98 عده‌ای جلوی تکمیل طرح جایگزین مدیریت پایدار جنگل‌ها را گرفتند

نوبخت با تاکید بر این که ارائه طرح تنفس جنگل‌ها در زمان خود برای حفظ و پایداری جنگل‌های شمال به شدت ضروری بود، عنوان کرد: در زمان تدوین طرح تنفس و گنجاندن آن در برنامه ششم توسعه، کارشناسان بسیاری برای ارائه این طرح زحمت کشیدند و رویکرد اصلی آنها، حفظ امنیت زیستی کشور بود. طرح تنفس جنگل‌ها نگاه سلیقه‌ای و احساسی نداشت، بلکه به این دلیل ارائه شد که ما با جلوگیری از بهره‌برداری از جنگل‌های هیرکانی، این جنگل‌ها را برای نسل‌های آینده کشور حفظ کنیم. طرح جایگزینی هم که اکنون در دست تدوین داریم، دقیقا همین رویکرد را دارد و البته برخی نواقص طرح تنفس در آن برطرف خواهد شد.

معاون وزیر جهاد کشاورزی ادامه داد: در سال 97 برای تدوین طرح جایگزین مدیریت پایدار جنگل‌ها، با استانداران و فرمانداران نقاط مختلف کشور صحبت کردیم و با بزرگان جوامع روستایی داخل و حاشیه جنگل‌ها نشست برگزار کردیم و سعی داشتیم همه این افراد را نسبت به ضرورت حفاظت از جنگل‌ها و مدیریت پایدار عرصه‌های جنگلی توجیه کنیم. در آن مقطع که اینجانب معاون امور جنگل‌های سازمان منابع طبیعی بودم، مسئولیت ابتدایی تدوین طرح جایگزین به عهده معاونت ما گذاشته شده بود و ما توانستیم شرح خدمات و تمام دستورالعمل‌های طرح جایگزین را تدوین کنیم.

رئیس سازمان منابع طبیعی کشور در ادامه توضیحات خود گفت: بعد از تدوین دستورالعمل‌های طرح جایگزین در معاونت امور جنگل، در اوایل سال 98 براساس دستور ریاست محترم وقت سازمان قرار شد مطالعات تفصیلی و نیمه‌تفصیلی این طرح توسط دفتر مهندسی و مطالعات سازمان انجام شود و این دفتر نتیجه مطالعات خود را ظرف شش ماه به معاونت امور جنگل ارائه دهد تا پس از آن، ما مطالعات تفصیلی - اجرایی طرح را انجام دهیم. ولی متأسفانه در آن زمان، عده‌ای که نمی‌خواستند طرح جایگزین ارائه شود، جلوی تکمیل این طرح را گرفتند و تا همین اواخر، تکمیل طرح جایگزین متوقف مانده بود.

وی در ادامه تاکید کرد: به نظر می‌رسد برخی افرادی که در گذشته جلوی ارائه طرح جایگزین مدیریت پایدار جنگل‌ها را گرفتند و بعضا هنوز هم در راه ارائه این طرح مخالفت می‌کنند، به دنبال سودجویی‌هایی از جنگل‌های شمال کشور هستند، یعنی یا خودشان از جنگل‌ها بهره‌برداری می‌کنند یا با بهره‌برداران جنگل‌ها در ارتباط هستند. ولی ما با وجود تمام این مسائل، مجدداً برای ارائه طرح جایگزین مدیریت پایدار جنگل‌ها فعال شده‌ایم، البته در مقابل ما برخی افراد قوی و صاحب نفوذی حضور دارند که مخالف ارائه این طرح هستند.

رویکردهای اکولوژیک، اقتصادی و اجتماعی باید در مدیریت جنگل‌ها وزن یکسانی داشته باشد

نوبخت با تاکید بر این که طرح جایگزین مدیریت پایدار جنگل‌ها بر مبنای استانداردهای بین‌المللی جنگلداری در دست تدوین است، اظهار داشت: متخصصان و پژوهشگران ایرانی علوم جنگل جزو افراد برتر در این زمینه در سطح جهان هستند و دانش بومی ما در زمینه ارائه طرح‌های جنگلداری و تدوین طرح مدیریت پایدار جنگل‌ها از سطح دنیا عقب نیست. این نکته ای است که در سفرهای خارجی و دیدار با مقامات کشورهای مختلف شاهد آن بوده‌ایم که مسئولان فائو و مدیران جنگلداری بسیاری از کشورها به آن اذعان داشته‌اند. بنابراین علم روز ما در حوزه جنگلداری در سطح بالایی قرار دارد و ما در تلاش هستیم که در حوزه اجرا نیز خودمان را به این سطح برسانیم.

رئیس سازمان منابع طبیعی کشور ادامه داد: در ماه‌های اخیر، معاونت امور جنگل سازمان مجدداً برای تدوین و به‌روزرسانی طرح جایگزین مدیریت پایدار فعال شده است و جلسات استانی و ستادی مختلفی در این زمینه برگزار کرده‌ایم. ما معتقدیم که طرح جایگزین مدیریت پایدار جنگل‌ها می‌تواند تغییر قابل توجهی در زندگی مردم شمال کشور ایجاد کند و باعث پویایی و بهبود وضعیت حفاظت از جنگل‌های هیرکانی شود، زیرا در این طرح سعی کرده‌ایم تمام ابعاد اجتماعی، اقتصادی و محیط‌زیستی جنگلداری را در کنار هم مد نظر قرار دهیم و صرفاً به مساله بهره‌برداری نپردازیم.

معاون وزیر جهاد کشاورزی تاکید کرد: ما معتقدیم که مدیریت پایدار جنگل‌های شمال و سایر جنگل‌های کشور باید با توجه به سه اصل رویکردهای اکولوژیک، موضوعات اقتصادی و مسائل اجتماعی جنگل‌ها انجام شود، بنابراین در طرح جایگزین مدیریت پایدار نیز برای هر سه اصل وزن یکسانی را در نظر گرفته‌ایم و تاکید داریم در هر طرحی که برای مدیریت جنگل‌ها تدوین می‌شود، باید به هر سه بُعد با نگاه یکسان توجه شود، نه این که از نظر طراحان و مجریان، یکی از این ابعاد نسبت به دیگری در اولویت باشد. ما در طرح در دست تدوین مدیریت پایدار جنگل‌ها نیز دقیقاً همین رویکرد را در پیش گرفته‌ایم تا این طرح بتواند هم در حفاظت از جنگل‌ها و هم در توانمندسازی جوامع محلی تحول ایجاد کند.

وی در پایان تصریح کرد: امیدوارم همه تصمیم‌گیران و ذی‌نفعان، چه افرادی که مخالف ارائه طرح مدیریت پایدار جنگل‌ها هستند و چه کسانی که برای جنگل‌های شمال کشور سیاست‌گذاری می‌کنند، با یکدیگر همدل شوند و از نظر سازمان منابع طبیعی و آب‌خیزداری درباره لزوم مدیریت پایدار جنگل‌های هیرکانی با ارائه طرح جایگزین دارد، حمایت کنند، زیرا امروز تمام جهان به این نتیجه رسیده‌اند که بهره‌برداری از جنگل‌ها بدون در نظر گرفتن راهکارهای مدیریت پایدار، حاصلی جز نابودی تدریجی عرصه‌های جنگلی نخواهد داشت.

انتهای پیام/